

kelkit

HAVZASI

T e m m u z 2 0 0 7 S A Y I 4

Sivas'ı tanıyalım

**Kültürel Kalkınma ve
Kültür Turizmi**

Tokat Toplantısı

AŞIKLAR DİYARI SİVAS

Derleyen: Şirin Sıngın

Bir çok uygarlık gibi aşık edebiyatı ustalarının da diyarı olan Sivas, Anadolu'nun en eski medeniyet merkezlerinden birisi.

Sivas isminin Selçuklular zamanında üç değirmen anlamına gelen "Sebast" kelimesinden ya da Roma İmparatorluğu döneminde şehir anlamına gelen "Sebasteia" kelimesinden geldiği rivayet ediliyor.

Sivas'ta bir çok uygarlık hüküm sürmüştür. Hitit ve Frig uygarlıklarının ardından Lidyalılar döneminde, 2.699 kilometrenin yedi günde kat edildiği meşhur "Kral Yolu" Sivas'tan geçmekteymiş. M.Ö. 5. yy'da yapılan antik anayol, Sivas'ı bir ticaret merkezi

yapmış. Sivas, ticaret kenti özelliğini Selçuklular zamanında da korumuştur.

Selçuklu Hükümdarı İzzettin Keykavus döneminde başkent olan Sivas, Osmanlı döneminde de önemli bir eyalet merkeziymiş. Büyük savaşların ardından sürekli yenilenen kent, Cumhuriyet döneminin başlamasıyla Sivas adını alarak il merkezi olmuş.

Önemli bir ticaret ve bilim merkezi olması nedeniyle bir çok uygarlık tarafından ele geçirilmeye çalışılan Sivas'ta, bugün tüm bu uygarlıkların izlerini görmek mümkün.

Şehir merkezinde bulunan medreseler, Sivas'ın önemli bir ilim kenti olduğunun en açık göstergesi. Buruciye medresesi, Şifaiye Medresesi, Çifte Minareli Medrese, Gök Medrese kent içinde yürüye-

Şen bir ceylan olsan ben bir avcı

Avulasam çöllerde saz ile seni

Bulunmaz çaresi yoktur ilacı

Ursam yaralسام söz ile seni

Aşık Veysel Şatıroğlu

rek gezilebilen önemli yapılar arasında. Çoğu restore edilen medreselerden özellikle Buruciye Medresesi, kafeteryası ve el sanatları atölyeleriyle, kentteki sosyal ve kültürel hayatın merkezi konumunda.

Mezopotamya ve Karadeniz arasında kervanların geçtiği önemli bir merkez olan Sivas'ta, yolcuların konaklaması için bir çok han yapılmış. Behram Paşa Hanı, Çorapçı Han, Subaşı Hanı, Taş Han kent merkezinde Osmanlı kültürünü ve mimarisini yansıtan önemli yapılar arasında hemen dikkat çekiyor.

Sivas med-



reseleri, hanları, hamamları, camileri kadar sivil mimari örneklerinin de olduğu kentlerden birisi. Feridun Kangal Konağı, İnönü Konağı, Başşğmezler Konağı, Susamışlar Konağı, Osman Ağa Konağı, Abdi Ağa Konağı hem dış hem iç mimarileriyle 19.yy'ın yaşam şeklini yansıtıyor.

“Burada Bir Milletın Kurtuluşunu Hazırlayan Kararlar Verildi” M.Kemal Atatürk

Bugün kullanılan müzelelerinden, kütüphane, hastane ve resmi binalarına kadar bir çok yapılarında kültürel mirasın izlerini gördüğümüz Sivas, kent meydanında bulunan Kongre Merkeziyle de yakın tarihimizin önemli bir kenti olduğunu hatırlatıyor.

Tarihi Kentler Birliği'nin Metin Sözen Ödülü'ne layık görülen “Kent Meydanı Projesi” çerçevesinde restore edilen Atatürk Kongre ve Etnografya Müzesi hem Selçuklu, Osmanlı gibi imparatorlukların kültürünü, hem de Cumhuriyetin kuruluş mücadelesini hissetmemizi sağlayan kentteki en önemli yapılardan biri.

1892 yılında lise binası olarak inşa edilen yapı, Mustafa Kemal Paşa ve Temsil Kurulunun 2 Eylül 1919 tarihinde Sivas'a gelmesiyle birlikte yüz sekiz gün milli mücadelenin merkezi olmuş ve Cumhuriyetin temellerinin atılmasına tanıklık etmiş.

Kent yeniden nefes almaya başlıyor

En çok göç veren illerin başında gelen Sivas, seksen sonrası yaşadığı duraklama dönemini yavaş yavaş geride

bırakmaya hazırlanıyor. Kent yeniden Anadolu'nun önemli merkezlerinden biri olma yolunda hızla ilerliyor. 1974 yılında kurulan Cumhuriyet Üniversitesinin son yıllardaki kent halkıyla bütünleşme çabaları, yerel yönetimlerin kaliteli yaşam anlayışını



benimseyerek yeni projeler hazırlamaları, girişimcilerin Sivas'a yeni yatırımlar yapmaya başlaması, Sivas'ı yeniden çağdaş bir kent olmaya hazırlıyor. İl bazında ise tarım ve hayvancılığın gelişmesinin bölgesel kalkınma için önemli

olması nedeniyle yeni projeler üretiliyor.

Kelkit Havzası Kalkınma Birliği'nin üyesi olan Sivas, Kızılırmak ve Yeşilirmak gibi iki büyük akarsuyun topraklarından geçtiği bir kent. Yüzölçümü bakımından Türkiye'nin ikinci ili olması nedeniyle Kelkit Havzası için sularıyla olduğu kadar toprak bakımından da önem kazanıyor.

En büyük sorun su erozyonu

İl sınırları içinde Kızılırmak, Kelkit Çayı ve Çatlı Çayı olmak üzere üç önemli vadi yer alıyor. Önemli düzlükler ise daha çok Kangal, Şarkışla ve Hafik-Zara bölgelerinde. Suşehri ilçesinde bulunan ova ise yüzölçümü bakımında fazla büyük olmasa da yetiştirilen ürün yelpazesi bakımından önemli. Su bakımından oldukça zengin kaynaklara sahip olan ilde en önemli akarsu kaynakları Kızılırmak, Yeşilirmak ve Tohma çayı. En önemli durgun su kaynakları ise Hafik, Lota ve Gökpınar gölleri. Sivas'ın %43 ü tarım, %42 si çayır mera %12 si orman ve fundalık %3 ü tarım dışı alanlardan oluşuyor. Tarıma elverişli alanlar içinde, %50 oranıyla Kangal ilçesi birinci sırada. Gölova ise en az tarım arazisi bulunan ilçe konumunda. İlde tarımı sınırlayan faktörlerin başında topraklarının %65 lik bölümünün tarıma elverişli olmaması geliyor. Su erozyonu ise il topraklarının en

büyük sorunu. Topraklarının %88'inde su erozyonu etkili oluyor.

Sivas'ta tarıma elverişli olduğu halde kullanılmayan tarım arazisine sahip ilçelerin başında ise Gürün ve Divriği ilçeleri geliyor. İl genelinde ise tarımsal üretime ilginin gittikçe azaldığı görülüyor. Sulama yetersizliği, tarımsal altyapının sağlanamaması, tarımsal maliyetin yüksek olması ilginin azalmasındaki en önemli faktörler arasında. İlde meyveciliğin en fazla geliştiği ve meyvecilik yapılan alanlarının yüzde 33'üne sahip Gürün ilçesini Koyulhisar ve Merkez ilçe izliyor.

İlde sert iklim koşullarına uygun olarak vişne, elma armut ve dut üretimi yapılıyor. Bitkisel üretimde ise tarla ürünlerinden olan hububat birinci sırayı alırken baklagiller, endüstri bitkileri ve yem bitkileri de önemli ölçüde üretiliyor. İlçeler arasında en fazla hububat üretimi ise Kangal İlçesinde yapılıyor. Baklagil üretimleri ise Gölova, Akıncılar ve Suşehri'nde yapılıyor. Endüstri bitkilerinden Şeker pancarı üretimde önemli bir paya sahip. Şekerpancarından yapılan çorba ise Anadolu yemek kültürünün önemli bir parçası. Ayçiçeği de yetiştirmeye başlayan üreticiler, üretim tekniklerini öğrenememiş olması nedeniyle ise verim alamıyor. Hayvancılığın önemli ekonomik

faaliyetlerden olması nedeniyle, yem bitkilerinin üretimdeki yeri de önemli. Bu nedenle Kelkit Havzası Kalkınma Birliği kapsamında Sivas'ta, yem üreticilerini teşvik etmek için çalışmalar yürütülüyor.

Sert iklim sebze üretimini engelliyor

İl topraklarının Kızılırmak Havzasına giren bölümünde karasal iklim, Yeşilirmak havzasına giren bölümünde Karadeniz ardı iklimi, Fırat Havzasına giren bölümde ise Doğu Anadolu iklimi hakim. İlde kış ayları soğuk ve sert olup bol kar yağışlı, yaz ayları ise sıcak ve kurak geçiyor. Kış ve yaz mevsimleri arasında sıcaklık farkı büyük olduğu gibi, gece ve gündüz sıcaklığı arasındaki fark da büyük oluyor.

Sert iklim koşulları nedeniyle binde 1,4 gibi oldukça düşük oranda üretilen sebze genellikle öz tüketimi karşılamaya yönelik üretiliyor. Lahana, domates, biber, karpuz, kavun, hıyar, kabak ve fasulye az da olsa üretilen sebzeler arasında yer alıyor. Domates de yine Kelkit Havza Birliği'nin yetiştirilmesi için teşvik ettiği ürünler arasında yer alıyor.

Sivas'ta örtü altı tarım denilen seracılık da gelişme gösteriyor. Fakat iklim koşulları seracılığı da kısıtlıyor.

Besicilik azalıyor

Yüzölçümünün yüzde 42'sini kaplayan çayır ve mera alanla-

rı, ilde hayvancılığın yapılabilmesi için uygun ortam sağlıyor; ama hayvan varlığının gelişimine bakıldığında genel olarak bütün hayvan türlerinde düşüş yaşandığı gözleniyor. En büyük düşüş ise yüzde 37 ile küçükbaş hayvanlarda. Bu hızlı azalmanın çok fazla işgü-

düşüş, ekonomik kalkınmanın da önündeki en büyük engellerden biri; özellikle köylülerin kıldan elde ettikleri yün ile yapılan ve yöredeki en önemli el sanatlarından olan dokumacılık, bu nedenle yok olmaya yüz tutmuş durumda.

su balıkçılığının gelişmesine olumlu etki yapıyor. Fakat yem maliyetlerinin yüksekliği, yerüstü su kaynaklarının yeterince üretime elverişli hale getirilememesi su ürünlerinin üretimine engel olarak görülüyor.

verimliliği düşürüyor. Ortak çalışma bilincinin olmaması, kooperatifleşme gibi örgütlü yapıların az olması da tarımsal faaliyetlerin zayıf yönleri arasında yer alıyor. Organik tarımın artırılması da, bölgedeki tarımsal faaliyetlerin geliştirilmesi açısından önem



cüne ihtiyaç duyulmasından kaynaklandığı düşünülüyor.

Hayvansal ürünler incelendiğinde ise bal üretimi dışında, süt, et, deri, yapağı, kıl, yumurta gibi ürünlerde düşüş yaşanıyor. Bu ürünlerdeki

Sivas su ürünleri üretimi bakımından da oldukça elverişli bir yapıya sahip. Dört doğal gölün yanı sıra Kızılırmak ve diğer akarsular ile bunların üzerine kurulan baraj ve göletlerde yürütülen suni balıklandırma çalışmaları, tatlı

Köyden kente göç oranının Türkiye ortalamasının iki katından fazla olması nedeniyle köy nüfusunda yüzde 14' lük bir azalma görülüyor. Ayrıca tarım sektöründeki eğitim düzeyinin yeterli olmaması da tarımsal faaliyetlerde

kazanıyor.

Sivas'ın, 2023 yılına kadar bilimsel ve çağdaş yöntemlerle yapılacak tarım ve hayvancılık politikaları sayesinde bölgedeki diğer illerin seviyesine ulaşması hedefleniyor.